

SKOLPLIKT

Skolplikt och rätten till utbildning

Ansvarig handläggare: Katarina Djukic-Forsman, förvaltningschef barn- och bildning
katarina.forsman@surahammar.se

Skolplikt

Barn som är bosatta i Sverige har rätt till utbildning och nästan alla barn har också skolplikt. Skolplikt innebär att barn ska delta i skolans verksamhet. Rätt till utbildning innebär att barn har rätt till kostnadsfri utbildning

Vad är skolplikt och vilka elever gäller den?

Skolplikten inträder höstterminen det år barnet fyller sex år och upphör efter det nionde skolåret. Det gäller oavsett om eleven går i kommunal eller fristående skola. Skolplikten innebär att barnets vårdnadshavare är skyldiga att se till att barnet fullföljer sin skolgång. Om en elev uteblir från utbildningen riskerar den att inte nå skolans kunskapskrav. Skolan ser mycket allvarligt på att en elev, utan skäl, uteblir från utbildningen. Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte gjort vad denne är skyldig att göra, får hemkommunen förelägga elevens vårdnadshavare med vite.

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro, giltig eller ogiltig ska rektor enligt skollagen, se till att frånvaron skyndsamt utreds. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsa.

Sjukfrånvaro

Är ditt barn frånvarande från undervisningen på grund av sjukdom, anmäler du frånvaron via skolplattformen Schoolsoft.

Ledighet

En elev får beviljas kortare ledighet för enskilda angelägenheter. Om det finns synnerliga skäl får längre ledighet beviljas. Det är rektor som beslutar om ledighet och får inte uppdra åt någon annan att fatta beslut om ledighet som är längre än tio dagar. Ansökan om ledighet ska lämnas in i god tid för att skolan ska ha möjlighet att hantera ansökan. Ett beslut om ledighet grundas på en samlad bedömning av elevens situation. Omständigheter som kan ha betydelse är:

- frånvarons längd
- elevens utbildningssituation
- möjligheterna att på olika sätt kompensera den förlorade undervisningen samt hur angelägen ledigheten är för eleven

Fullgöra skolplikt på annat sätt

Ett skolpliktigt barn får medges rätt att fullgöra skolplikten på annat sätt än som anges i skollagen. Medgivande ska lämnas om:

- eleven är folkbokförd i kommunen under hela studietiden
- den alternativa utbildningen/verksamheten framstår som ett fullgott alternativ till den utbildning som annars står barnet till buds
- behovet av insyn i verksamheten kan tillgodoses, samt att synnerliga skäl finns

Ett medgivande om fullgörande av skolplikt på annat sätt får lämnas för upp till ett år i taget. Under dess giltighetstid ska det prövas hur verksamheten utfaller. Medgivandet ska återkallas, om det kan antas att förutsättningarna enligt ovan inte längre finns.

Ett beslut om återkallelse av ett medgivande gäller omedelbart, om inte annat beslutas.

Ansökan om medgivande om att få fullgöra skolplikten på annat sätt behöver göras i god tid. Vid ett medgivande om fullgörande av skolplikt på annat sätt upphör hemkommunens ansvar att finansiera barnets/elevens utbildning. Barnet/eleven blir således utskrivna från sin hemskola då den alternativa utbildningen/verksamheten utgör barnets/elevens nya skolplacering.

Utlandsvistelse och skolplikt

Barn som är bosatta i landet har skolplikt. Skolplikt gäller dock inte barn som flyttar utomlands och därmed inte längre är folkbokförda i landet. Skolplikt gäller inte heller i de fall då barnet förvisso fortfarande är folkbokfört i landet men där hemkommunen bedömer att barnet varaktigt vistas utomlands.

Vid bedömning om en vistelse i annat land är varaktig, är de faktiska förhållandena avgörande. Det ska handla om en verklig och varaktig vistelse på den utländska orten. Det är inte möjligt att generellt ange en viss minsta tid för att bosättningen i utlandet ska anses varaktig, men en tumregel kan vara 6-9 månader.

Om skolplikten upphör på grund av varaktig vistelse i utlandet upphör även rätten till utbildning och således hemkommunens ansvar att finansiera barnets utbildning, vid godkänd skola. Barnet/eleven blir således utskrivna från sin hemskola.

Även om barnet vid varaktig vistelse i utlandet inte omfattas av skolplikt har hemkommunen alltid ett ansvar för barnet så länge som barnet är folkbokförd i landet. Därför behöver hemkommunen minst en gång per termin få in uppgifter från vårdnadshavaren som kan styrka den eventuellt fortsatta vistelsen i utlandet.

När barnet kommer tillbaka till Sverige har barnet skolplikt på nytt. Vårdnadshavaren är då skyldig att ansöka om ny skolplats. Ansökan görs via blanketten ”ansökan fria skolvalet”.

För frågor kring utlandsvistelse och skolplikt kontakta förvaltningschefen för barn –och utbildning.

För att Surahammars kommun ska kunna pröva om barnet varaktigt vistas utomlands behöver uppgifterna i anmälan styrkas med intyg eller liknande handlingar, exempelvis:

- hyresavtal
- bostadskontrakt
- resehandlingar
- anställningskontrakt i utlandet
- intyg på skolplacering i utlandet
- övrigt

Skolpliktens upphörande

Skolplikten upphör att gälla vid utgången av vårterminen det nionde året¹ eller om eleven går i specialskolan, det tionde året efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten. För den elev som inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört upphör skolplikten ett år senare, dock senast när eleven fyller 18 år.²

Frågan om skolpliktens förlängning prövas av hemkommunen. För elev som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

I vissa fall kan skolplikten upphöra tidigare, om eleven före den tidpunkt som skolplikten annars skulle ha upphört uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt.³

Rätt att slutföra skolgången

En elev har alltid rätt att slutföra högsta årskursen även om skolplikten upphört dessförinnan.

En elev har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform. Frågan om rätt att slutföra skolgången prövas av hemkommunen.

Elev som slutar i skolan

En elev som slutar vid en skola i Surahammars kommun ska inte skrivas ut innan skolan har säkerställt att det finns en ny skolplacering alternativt att det finns ett beslut fattat av barn- och ungdomsnämndens delegat som säger att skolplikten har upphört.

¹ 7 kap. 12 § skollagen.

² 7 kap. 13 § skollagen

³ 7 kap. 14 § skollagen.

Främjande och förebyggande närvaroarbete i Surahammars kommun

Barn och unga som inte är närvarande i skolan löper inte bara risk att inte klara skolans kunskapsmål, de löper också en risk att drabbas av tex utanförskap, psykisk ohälsa, missbruk och kriminalitet i vuxenlivet. Närvaro är därför en framgångsfaktor för god måluppfyllelse och för att alla elever ska få sin grundlagsskyddade rätt till utbildning tillgodosedd.⁴

En god lärmiljö med undervisning av god kvalitet där eleverna får de utmaningar och det stöd de behöver i sitt lärande, främjar elevens motivation att delta i utbildningen. Likaså främjar ett respektfullt bemötande och goda relationer mellan vuxna, elever och hemmet skolnärvaro. Var och en som verkar inom utbildningen ska verka för de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Rektor ansvarar för att skolan systematiskt och regelbundet arbetar för att främja skolnärvaro och förebygga frånvaro genom att bland annat identifiera framgångs- och riskfaktorer. Skolans elevhälsa spelar en viktig roll i både det främjande och förebyggande arbetet.

Surahammars kommuns skolor ska utifrån en kommungemensam modell arbeta aktivt för att främja närvaro samt, upptäcka, utreda och åtgärda frånvaro i ett tidigt skede för att förhindra att ströfrånvaro övergår till ett etablerat beteende. Detta gäller såväl ogiltigt frånvarande elever som elever med hög giltigt frånvaro.

Skolans rutiner för närvarokontroll och frånvarorapportering samt åtgärder vid skolfrånvaro ska vara kända av personal, elever och vårdnadshavare. Vårdnadshavare ska enligt skolans rutiner anmäla om eleven är frånvarande. Om en elev i grundskolan eller i grundsärskolan uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektor se till att elevens vårdnadshavare samma dag blir informerade om att eleven har varit frånvarande.

Samtliga grund- och grundsärskolor är skyldiga att rapportera frånvaro. Vid upprepad eller längre frånvaro i de obligatoriska skolformerna ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. När utredningen om en elevs frånvaro inleds ska rektorn snarast se till att frånvaron anmäls till huvudmannen.

En frånvaro som är så omfattande att den hotar att leda till att eleven inte når de sociala målen eller kunskapsmålen för utbildningen kan benämnas som problematisk skolfrånvaro.

Rektor ansvarar för att rutinerna följs på skolan samt att de genomförs effektivt och strukturerat. Rektors ansvar för en frånvarande elev kvarstår alltid så länge eleven är inskriven i skolan även då huvudman och eventuellt andra myndigheter är inkopplade. Om det finns misstanke att en elev far illa ska rektor alltid göra en anmälan till socialtjänsten.

För elev från annan kommun anmäls frånvaron till elevens hemkommun.

⁴ 2 kap. 18 § regeringsformen.

